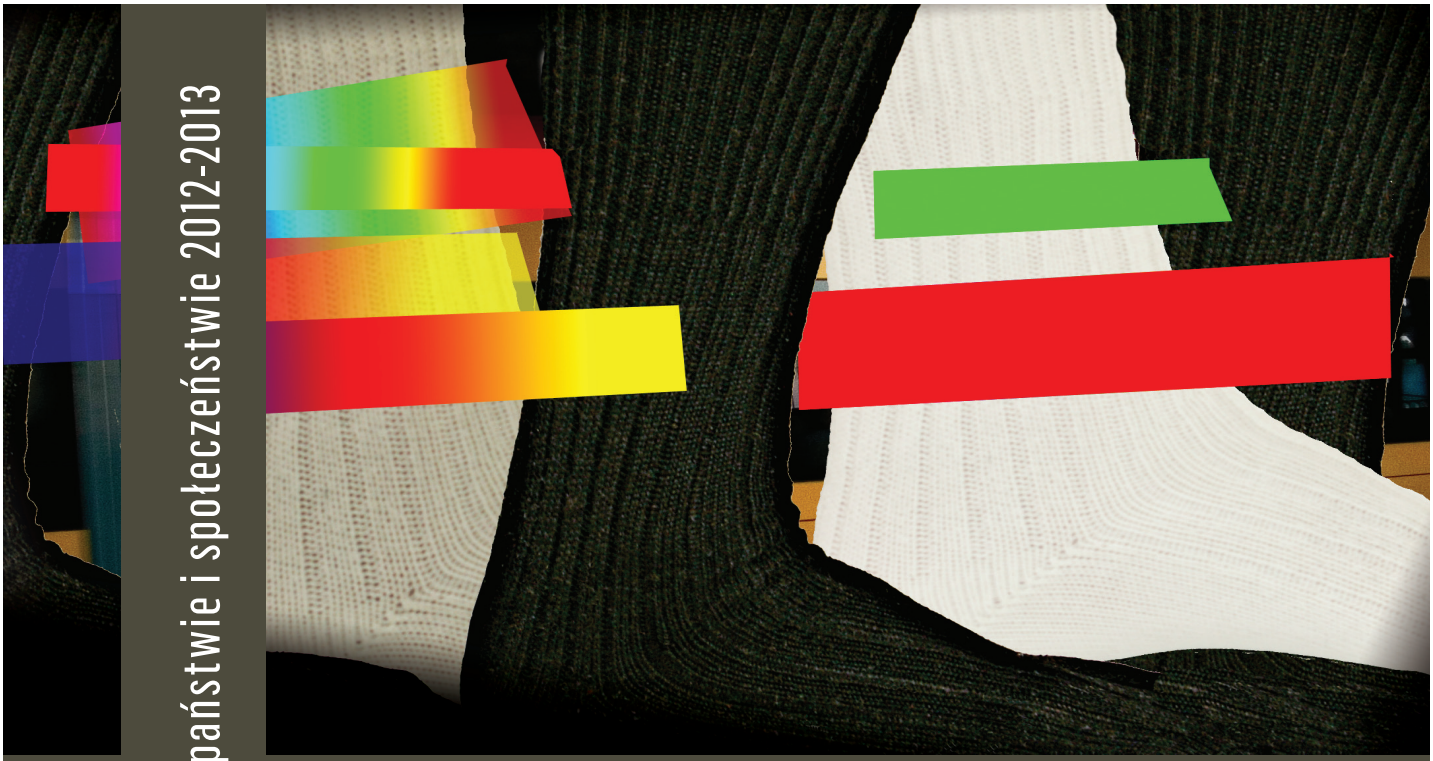

Organizacje skrajne w demokratycznym państwie i społeczeństwie 2012-2013

Agata Chaber

Wpływ ruchów skrajnych na sytuację osób LGBT w Polsce

Otwarta Rzeczpospolita

Trust for Civil Society in Central & Eastern Europe

Organizacje skrajne w demokratycznym państwie i społeczeństwie 2012-2013

Agata Chaber
Kampania Przeciw Homofobii

Wpływ ruchów skrajnych na sytuację osób LGBT w Polsce

Ekspertyza przygotowana w ramach projektu:
„Organizacje skrajne w demokratycznym państwie i społeczeństwie 2012-2013"

Warszawa 2013

Otwarta Rzeczpospolita

Trust for Civil Society in Central & Eastern Europe

Redakcja merytoryczna:

Paula Sawicka
i Aleksandra Gliszczyńska-Grabias

ISBN 978-83-64083-12-9

Podstawę niniejszej ekspertyzy i wynikających z niej rekomendacji stanowią doświadczenia i wiedza z dziesięcioletniego monitoringu sytuacji społecznej osób LGBT w Polsce prowadzonego przez Kampanię Przeciw Homofobii. Świadczy on o wpływie ruchów skrajnych (ortodoksyjnie katolickich, prawicowych, konserwatywnych, narodowych[1]) na sytuację osób LGBT[2] oraz na obecność w sferze publicznej dyskryminacji i przemocy wobec tych osób, tj. dyskryminacji ze względu na orientację seksualną i tożsamość płciową. Posłużę się przykładami skrajnych działań podejmowanych przez uczestników poszczególnych organizacji, które służą dehumanizacji osób LGBT. Niezbędne jest też wskazanie na podobieństwa metod i postulatów głoszonych przez organizacje domagające się w latach 30. i 40. XX wieku dyskryminacji ze względu na wyznanie i narodowość oraz stosujące przemoc, do metod i haseł jakich używają współcześnie uczestnicy ruchów skrajnych czyniąc dziś sytuację osób LGBT podobną do ówczesnej sytuacji Żydów w Polsce.

„Zrobimy z wami, co Hitler z Żydami!" - uczestnicy Marszu Dla Życia i Rodziny, Warszawa, 2010.

„Jak złapiemy, połamiemy!" - członkowie NOP-u i Młodzieży Wszechpolskiej do uczestników Marszu Milczenia, Kielce, 2010.

„Pederaści, lesby, geje, cała polska z was się śmieje!" - kontrmanifestanci Marszu Tolerancji, Kraków, 2008.

„Każdy to powie, nie chcemy gejów w Krakowie!" - członkowie NOP-u, Marsz Tolerancji, Kraków, 2008.

---

1 Nie powstała dotąd typologia ruchów skrajnych, w związku z czym określenia mają charakter opisowy i nie stanowią przyjętego ogólnie nazewnictwa.

2 LGBT: lesbijki, geje, osoby biseksualne i transpłciowe.

„Po marszu zachęcam wszystkich do zażywania świeżego powietrza na spacerach, przebieżkach, wymachach kończyn górnych lub dolnych (…) żebyście udali się na spacer na skwery, na małe przepiękne uliczki wrocławskie (…)" - Dawid Gaszyński, przywódca wrocławskiego NOP podczas Marszu Kominiarek towarzyszącego Marszowi Równości, Wrocław, 2012.

„Znajdzie się kij na pedalski ryj!" - okrzyki kontrmanifestantów Marszu Równości, Wrocław, 2012.

„Chcemy zbudować siłę, której lewaki, liberałowie i pedały się boją. Chcemy zbudować polską narodową siłę." - z przemówienie Roberta Winnickiego, prezesa Młodzieży Wszechpolskiej, Marsz Niepodległości, Warszawa, 2012.

„Śmierć pedałom! Narodowy radykalizm!" - transparenty NOP podczas kontrmanifestacji Marszu Równości, Kraków, 2008.

„Jeszcze w średniowieczu ludzi o takich skłonnościach palono na stosach (...). Może to akurat nie na te czasy i może jeszcze powrócimy do tych wspaniałych czasów i jeszcze i tych ludzi będzie się palić na stosach, miejmy nadzieję." - ks. Rafał Trytek, o homoseksualistach do kamery tv.

„Prowokacja i promocja homoseksualnego stylu życia (…) zachowania promowane podczas marszu są wbrew tradycji religijnej i kulturalnej Krakowa i nie mieszczą się w kanonie przyjętych powszechnie norm." - ks. Robert Nęcek, rzecznik Kurii metropolitarnej Kościoła Katolickiego.

„Pedalstwo wyplenił Adolf Hitler." - Radosław Parda, były prezes Młodzieży Wszechpolskiej, poseł na Sejm RP V Kadencji.

Sytuacja społeczna osób LGBT w Polsce w latach 2010 i 2011

Z badań3 przeprowadzonych w roku 2012 wynika, że 11,7% osób LGB w ostatnich dwóch latach doświadczyło przemocy fizycznej, przy czym 64% wielokrotnie. Najczęściej sprawcami przemocy były osoby

3 Makuchowska, M., Pawlęga, M. (2012) Sytuacja społeczna osób LGBT. Raport za lata 2010 i 2011. Kampania Przeciw Homofobii, Warszawa.

obce ofiarom (67,9%); rzadziej koledzy/koleżanki ze szkoły lub uczelni (36,2%). Najczęstszym miejscem, w którym dochodziło do przemocy fizycznej były ulica lub park. Przemocy psychicznej doświadczyło 41,7% osób LGB, a 80,4% spośród nich wielokrotnie. Również w tym przypadku sprawcami były najczęściej osoby obce (59,3%); osoby ze szkoły czy uczelni w 36,6%. W ostatnich dwóch latach aż 52,7% osób T doświadczyło przemocy fizycznej lub psychicznej, a 60,7% z nich - wielokrotnie. Ponadto, niepokojąco wysoki jest odsetek osób, które doświadczyły przemocy seksualnej (LGB 41,7%; T 10,8%) i gwałtów lub jego prób (LGB 8 2%; T 6,3%). Te rodzaje przemocy ściśle związane są z mitem „gwałtów naprawczych" - zdaniem sprawców efektem gwałtu ma być przywrócenie ofiary do „normalności"4.

Niemniej ważne są statystyki dotyczące częstości myśli samobójczych, depresji, poczucia osamotnienia oraz stosowania używek przez respondentów badania w porównaniu z populacją ogólną. O samobójstwie myśli często lub bardzo często 13% respondentów w wieku 19-50 lat, podczas gdy dla całej populacji w tej samej grupie wiekowej - 2%. Jeszcze bardziej niepokoją dane o młodzieży w wieku 15-18 lat: w całej populacji takiej samej odpowiedzi udzieliło 2,9% osób w porównaniu z 29,7% osób w populacji nieheteroseksualnej. Ponadto, respondenci LGBT w porównaniu z heteroseksualnymi dwa razy częściej palą papierosy, blisko dwa razy częściej zażywają leki uspokajające lub nasenne i częściej piją alkohol. Wiąże się to z tzw. stresem mniejszościowym i brakiem akceptacji społecznej, oraz napotykaną w przestrzeni publicznej nierównością, dyskryminacją i przemocą[5].

Działania ruchów skrajnych na rzecz dyskryminacji i patologizacji osób LGBT mają duży wpływ na odczuwany stres mniejszościowy, brak akceptacji i poczucie zagrożenia. W szczególności w kontekście obwiniania ofiar o przypadki publicznego użycia przemocy (np. względem Parad i Marszów Równości, gdzie często za powód agresji i ataków grup nacjonalistycznych podaje się prowokację, której dokonują

4 Cytaty z badań: „gdy oddaliliśmy się o parę metrów od klubu zgwałcił mnie, twierdząc, że nie wiem jak to jest z facetem i że on mi pokaże." (kobieta, 21 lat).

5 Meyer, I. H. (2003). Prejudice, social stress, and mental health in lesbian, gay, and bisexual populations: Conceptual issues and research evidence. Psychological Bulletin, 129, 674-697.

osoby LGBT wychodząc na ulice lub trzymając się za ręce). Obawa przed publiczną ekspresją swoich uczuć i tożsamości, do jakiej mają osoby heteronormatywne, sprzyja poczuciu wyalienowania oraz niższej samoocenie, a co za tym idzie - podatności na depresje i myśli samobójcze.

Identyfikacja uczestników ruchów skrajnych i ich działalności

Prawo polskie zawiera zapisy odnoszące się bezpośrednio do działalności grup skrajnych. Są to m.in. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, której Art. 13. mówi: „Zakazane jest istnienie partii politycznych i innych organizacji odwołujących się w swoich programach do totalitarnych metod i praktyk działania nazizmu, faszyzmu i komunizmu, a także tych, których program lub działalność zakłada lub dopuszcza nienawiść rasową i narodowościową, stosowanie przemocy w celu zdobycia władzy lub wpływu na politykę państwa albo przewiduje utajnienie struktur lub członkostwa.", oraz ustawa Kodeks karny, gdzie Art. 256. i Art. 257 odnoszą się do tej kwestii w następujący sposób: „Kto publicznie propaguje faszystowski lub inny totalitarny ustrój państwa lub nawołuje do nienawiści na tle różnic narodowościowych, etnicznych, rasowych, wyznaniowych albo ze względu na bezwyznaniowość, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2. Tej samej karze podlega, kto w celu rozpowszechniania produkuje, utrwala lub sprowadza, nabywa, przechowuje, posiada, prezentuje, przewozi lub przesyła druk, nagranie lub inny przedmiot, zawierające treść określoną w § 1.", „Kto publicznie znieważa grupę ludności albo poszczególną osobę z powodu jej przynależności narodowościowej, etnicznej, rasowej, wyznaniowej albo z powodu jej bezwyznaniowości lub z takich powodów narusza nietykalność cielesną innej osoby, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3."

Brak dogłębnego monitoringu, niesprawna legislacja oraz brak implementacji przepisów dotyczących nawoływania do nienawiści i przemocy powodują, że w Polsce sprawnie działa wiele organizacji i ugrupowań, które jawnie głoszą zachętę do dyskryminacji, przemoc słowną oraz

nacjonalizm. Poniżej wymienione i opisane zostały przykłady ruchów skrajnych będących organizacjami politycznymi, parapolitycznymi, paramilitarnymi, mediami oraz reprezentantami środowisk ortodoksyjnie katolickich, które aktywnie działają na rzecz wykluczenia osób LGBT, dehumanizacji i patologizacji. Przytoczone zostały przykłady ich aktywności, cytaty, regulaminy oraz deklaracje ideowe.

Narodowe Odrodzenie Polski (NOP): powołane zostało do działania jeszcze w 1981 roku i dziś zajmuje się m.in. prowadzeniem działalności propagandowej i wydawniczej. Jest organizatorem Marszu Patriotów we Wrocławiu. W deklaracji ideowej oraz zasadach programowych przeczytać można m.in. „zarówno aborcja jak i homoseksualizm są złem absolutnym, ponieważ sprzeciwiają się prawdzie absolutnej i prawu boskiemu oraz negują dawanie życia", „osiedlenie ras w krajach ich pochodzenia jest pierwszym krokiem do pokojowego świata" (co wyrażane jest w hasłach manifestowanych podczas zgromadzeń, np. „Polska tylko dla Polaków"), „wprowadzenie zakazu działania grup, organizacji, partii, ośrodków informacji i propagandy uprawiających polityczną prostytucją na rzecz obcych państw i istniejących poza Krajem struktur władzy" (dotyczy to Unii Europejskiej, Rady Europy i Organizacji Narodów Zjednoczonych, które posiadają mechanizmy ochrony praw człowieka wpływające na legislację krajów członkowskich).

Od 2001 roku NOP kandyduje w wyborach parlamentarnych, samorządowych oraz europejskich. W 2004 roku lider NOP w wyborach uzupełniających do Senatu uzyskał blisko 2% głosów. W 2006 roku Narodowe Odrodzenie Polski zarejestrowało swoich kandydatów do wyborów samorządowych w 41 okręgach i otrzymało 1,8% głosów. W wyborach do Senatu w 2007 roku czterech kandydatów NOP uzyskało poparcie w przedziale 1,1-2,3%. W wyborach parlamentarnych w 2011 roku kandydatka NOP do senatu uzyskała 3,1% głosów. Na plakacie wyborczym NOP widnieje dwóch żołnierzy w mundurach stylizowanych na faszystowskie, którzy trzymają skatowanego człowieka. Obok widnieje hasło: „Faszyzm? My jesteśmy gorsi".

NOP zajmuje się również organizacją akcji „świadomościowych", jak „Zakaz pedałowania" i agresywna w swojej formie i treści „Obronimy

katolicyzm". Ta ostatnia opisana jest jako element kampanii w obronie tradycji katolickiej. Naklejki z lufą pistoletu wymierzoną w odbiorcę, otoczoną nazwą kampanii dystrybuowane są w pobliżu świątyń katolickich i rozklejane na „lokalach sekt, synagog i meczetów", jak mówi strona internetowa kampanii. W Dniu Judaizmu w Kościele Katolickim rozklejane są plakaty z modlitwą Piusa V o „nawrócenie wiarołomnych Żydów". Przeciwstawianie się ekumenizmowi i wiara w niższość i niezasadność innych religii ma wpływ na dyskryminację ze względu na orientację seksualną i tożsamość płciową, szczególnie w świetle faktu, że wiele wyznań akceptuje w mniejszym lub większym stopniu osoby LGBT.

Jeśli chodzi o uderzającą w społeczność LGBT akcję „Zakaz pedałowania" przyjmującą formę transparentów, naklejek i koszulek, to logo zostało zaprojektowanie podczas spotkania europejskich nacjonalistów, do jakiego doszło na Międzynarodowym Obozie Trzeciej Pozycji „Krzyż i Miecz" w roku 2002. Organizacja próbowała zarejestrować znak „Zakaz pedałowania" jako swój symbol, jednak Sąd Okręgowy w Warszawie odmówił rejestracji. Celem kampanii jest „zmobilizowanie Polaków do przeciwstawienia się promocji dewiacji homoseksualnej i ustanowienia jej publiczną normą". Dodatkowo, NOP postuluje objęcie „abberantów powszechną opieka zdrowotną - aż do pełnego ich uleczenia[6]".

NOP współorganizuje kontrmanifestacje Parad Równości, Marszów Równości, Marszów Tolerancji i innych inicjatyw publicznych społeczności LGBT, jednak zwyczajowo robi to w sposób nieformalny namawiając swoich członków oraz wszystkich zainteresowanych do tzw. „organizacji czternastkami", czyli prób zakłócania marszów lub atakowania osób uczestniczących 14-osobowymi grupami, które zgodnie z polskim prawem nie stanowią zgromadzenia publicznego.

---

6 W 1973 roku Amerykańskie Towarzystwo Psychologiczne, a w 1991 roku Światowa Organizacja Zdrowia wykreśliły homoseksualność z klasyfikacji chorób i zaburzeń. Instytucje międzynarodowe i krajowe odpowiedzialne za zdrowie i dobrostan psychiczny wielokrotnie mówiły, iż homoseksualność jest orientacją seksualną i nie podlega leczeniu. Mimo to funkcjonuje w Polsce wiele ośrodków „leczenia homoseksualizmu", jak np. ośrodek Odwaga pod Lublinem prowadzony przez Ruch Światło Życie, ośrodek Pomoc 2002 czy strona internetowa homoseksualizm.edu.pl, która przedstawia fałszywe i opresyjne treści dotyczące orientacji seksualnych.

Obóz Narodowo Radykalny (ONR): jest ruchem parapolitycznym nie angażującym się w wybory parlamentarne ani samorządowe. Jest współorganizatorem Marszu Niepodległości, który od dwóch lat staje się symbolem agresji i ksenofobii. Celem ruchu jest „rozwój i praca nad odrodzeniem wartości narodowych i katolickich", m.in. przez wykłady, manifestacje, ale i akcje charytatywne dla domów dziecka, ośrodków krwiodawstwa i środowisk kombatanckich. Zgodnie z deklaracją ideową, organizacja za cel stawia sobie: „oparcie pojęć Sprawiedliwości, Moralności, Sumienia i Honoru na doktrynie Chrześcijaństwa jak religii objawionej, a przez to wykluczenie oświeceniowej ideologii praw człowieka, które stały się (…) źródłem mnożących się roszczeń (…) tzw. dyskryminowanych mniejszości" oraz „zwrócenie rodzinie (…) jej podstawowych praw (…), które są obecnie zawłaszczane przez system socjal-liberalny usiłujący zrównać związek kobiety i mężczyzny z parą homoseksualną". Szczególnie szkodliwa może być propaganda, którą ONR szerzy w środowiskach, na rzecz których działa charytatywnie.

Red Watch: strona internetowa stworzona na podobieństwo amerykańskich, niemieckich i brytyjskich odpowiedników (już usuniętych z internetu za nawoływanie do nienawiści i przemocy), której główne hasła to: „Pamiętaj miejsca, twarze zdrajców rasy - oni wszyscy zapłacą za swoje zbrodnie" oraz „Lepiej być faszystą niż pedałem". Celem Red Watch, ogłoszonym publicznie na stronie głównej, jest zbieranie zdjęć, adresów, numerów telefonów, numerów tablic rejestracyjnych itp. osób „trudniących się działalnością antyfaszystowską, antyrasistowską, kolorowych imigrantów, działaczy lewackich stowarzyszeń i wszelkiego rodzaju sympatyków i aktywistów szeroko rozumianego lobby homoseksualnego". Strona zawiera, w podziale na województwa, sylwetki aktywistów, przedstawicieli grup i osób publicznych wraz ze zdjęciami i często danymi kontaktowymi. Większość z nich opatrzona jest wyzwiskami oraz informacją, czy dana osoba jest „groźna w starciu bezpośrednim". Wiele zdjęć opatrzone jest rysunkiem celownika pistoletu.

Młodzież Wszechpolska (MW): została reaktywowana po raz pierwszy w okresie powojennym w roku 1989 jako spadkobierca Obozu Narodowego Romana Dmowskiego. Deklaracja ideowa tej organizacji stanowi, że ma ona „dokonać odnowy moralnej i narodowej młodego pokolenia, wypowiadając wojnę doktrynom głoszącym samowolę, liberalizm, tolerancjonizm" oraz „ochronić od moralnego i obyczajowego zepsucia" przejawiającego się m.in. homoseksualizmem i zgodą na niego. Działalność MW to cotygodniowe spotkania formacyjne, referaty i dyskusje, Marsze Kultury i Tradycji w Krakowie i Warszawie będące odpowiedzią na „agresywną propagandę środowisk homoseksualnych", oraz obozy szkoleniowe. Te ostatnie organizowane są w całej Polsce, również przez inne organizacje. W czerwcu 2012 roku portal Wprost.pl ujawnił, że podczas jednego z takich obozów uczono uczestników strzelania oraz rzucania nożem do manekina w celu „popularyzacji patriotyzmu, samodoskonalenia, samodzielności i samoobrony", jak wyjaśniali organizatorzy. Wzbudziło to obawy, że tworzone są paramilitarne siły, a członkowie organizacji szkoleni do przemocy i agresji.

Podobnie, w 2006 roku portal Dziennik.pl upublicznił „nazistowskie wybryki Młodzieży Wszechpolskiej" udostępniając nagrania z imprezy, w czasie której jej działacze śpiewali „Jedyna słuszna droga dla kraju - narodowy socjalizm", wznosili okrzyki „Sieg heil!" wraz z gestem wyciągniętej dłoni. W tle nagrania widać było flagę ze swastyką zawieszoną obok polskiej. Elementem kulminacyjnym imprezy było rozpalanie pochodni w kształcie swastyk. Oficjalnie organizacja, jak wiele innych tu wymienionych, odżegnuje się od faszyzmu, nazizmu i stosowania przemocy fizycznej. Jednak wydarzenia takie, jak wymienione powyżej dowodzą, że ugrupowanie stanowi zagrożenie dla społeczności i praw LGBT, gdyż promuje ideologie, które afirmują stosowanie brutalnych metod w celu niszczenia „podległych im" grup społecznych. Integralną część faszyzmu i nazizmu stanowiło zawsze i nadal stanowi zwalczanie osób LGBT.

Kongres Nowej Prawicy: ugrupowanie polityczne przez wiele lat skupione wokół Janusza Korwin-Mikke, posła na Sejm RP I Kadencji i wielokrotnego kandydata na Prezydenta, którego poglądy polityczne stanowią w kwestiach społecznych jedną z opcji najostrzejszej godzą-

cych w prawa człowieka. Program ugrupowania mówi m.in. o przywróceniu kary śmierci i niedopuszczeniu zrównania „małżeństwa z innymi związkami seksualnymi i semiseksualnymi", gdyż „ten status prawny przyznawany może być wyłącznie związkom mogącym płodzić dzieci". W swoich wystąpieniach publicznych Janusz Korwin-Mikke otwarcie dyskryminuje osoby LGBT, nawołuje do nienawiści oraz uznaje niższość kobiet wobec mężczyzn uważając, iż tym pierwszym nie należy się prawo głosu. Ponieważ program polityczny KNP zawiera również obietnice obniżenia podatków, usunięcia PIT-u, dobrowolnych ubezpieczeń zdrowotnych i emerytalnych, uproszczenie procedur urzędowych i biurokracji, wolność internetu, stadionów i kibiców, karę śmierci, pozwolenie na noszenie i używanie broni w obronie własnej, usunięcie recept i wolny dostęp do leków, bywa atrakcyjny, zwłaszcza dla młodych, którzy nie znają realiów dotyczących zarządzania Państwem i nie postrzegają obietnic wyborczych Kongresu Nowej Prawicy jako utopijnych. Tym samym wspierają polityka programowo występującego przeciwko osobom nieheteroseksualnym. Dodatkowo, szeroką rzeszę zwolenników stanowią tzw. ultrasi[7], szczególnie agresywni wobec osób LGBT, gdyż to ugrupowanie wiele elementów programu kieruje bezpośrednio do nich.

Stowarzyszenie Marsz Niepodległości: to organizacja zarządzana przez działaczy Młodzieży Wszechpolskiej oraz Obozu Radykalno-Narodowego, którą powołali w celu organizowania dorocznych Marszów Niepodległości. Od 2011 roku marsze nabierają coraz bardziej agresywnego charakteru. W 2012 roku marsz zakończono na Agrykoli ogłoszeniem o powstaniu Polskiego Ruchu Narodowego, którego „lewaki, liberałowie, pedały się boją". Ogłoszono również nabór do straży Marszu Niepodległości.

Stowarzyszenie Kultury Chrześcijańskiej im. Ks. Piotra Skargi: powstało w 1999 roku w Krakowie. Działa na bardzo szerokim polu: organizuje m.in. Marsz Życia i Rodziny pod hasłem „Miłość jest hete-

7 Ultrasi - często agresywne i paramilitarne ugrupowania kibolskie zjednoczone przy konkretnych klubach piłkarskich (np. Żyleta, Wiara Lecha, Ultras Lechia, Widzew To My).

ro", produkuje broszury pseudoedukacyjne, organizuje Kongres Konserwatywny. Zajmuje się również lobbingiem: na przełomie 2004 i 2005 roku zorganizowało protest przeciw „legalizacji związków homoseksualnych" skierowany do ówczesnego marszałka Sejmu, w ramach którego do kancelarii trafiło ponad 500 000 listów opisujących homoseksualizm jako zboczenie i zagrożenie dla Polski, rodziny i katolicyzmu. Stowarzyszenie występowało również przeciw organizowaniu w Polsce koncertów Madonny, która rzekomo promuje prostytucję i zboczenia. W marcu 2012 roku Stowarzyszenie namawiało do masowego wysyłania listów protestacyjnych do Pełnomocniczki Rządu ds. Równego Traktowania w związku z jej poparciem dla rozszerzenia o wiek, płeć, orientację seksualną i tożsamość płciową katalogu cech chronionych przez Kodeks Karny. W roku 2012 było patronem wykładów Paula Camerona - aktywisty wykluczonego z Amerykańskiego Towarzystwa Psychologicznego za błędne interpretacje i wykorzystywanie wyników badań z rażącymi błędami metodologicznymi. Paul Cameron od wielu lat prowadzi działalność przeciw ruchowi LGBT, postuluje kryminalizację i leczenie „homoseksualnych zboczeń". Broszury „informacyjne", mówiące m.in. o podobieństwach „homoideologii" do nazizmu, jedzeniu fekaliów, pedofilii czy młodszym wieku zgonu homoseksualistów są tłumaczone i dystrybuowane przez Stowarzyszenie, m.in. w szkołach. Stowarzyszenie dystrybuuje też ulotki wśród osób prywatnych, nie tylko na ulicy, ale również masową wysyłką pocztową. Na stronie czytamy: „za pośrednictwem poczty do 100 tys. polskich domów dotarła też ulotka: Powiedz - NIE! legalizacji związków homoseksualnych!".

Media: mocnym nośnikiem narodowych, ortodoksyjno katolickich, homo- i transfobicznych idei są tzw. media prawicowe i katolickie. Nie licząc pozycji wydawniczych tworzonych przez NOP, MW oraz ONR, których zasięg jest stosunkowo niewielki acz wart wymienienia, należy uwzględnić „Nasz Dziennik", serwis publicystyczny Fronda.pl, „Gość Niedzielny", Radio Maryja oraz magazyn „Miłujcie się". Media te od lat dowodzą, że są jednoznacznie negatywnie nastawione do rzeczników praw człowieka i osób LGBT. Na przykład w 2012 roku, „Nasz Dziennik" pochwalał ugandyjską ustawę, która ma „chronić obywateli" poprzez wpro-

wadzenie surowych kar, w tym kary śmierci, za „zbrodnię homoseksualizmu”[8].

Fronda.pl w 2012 roku opublikowała ponad 150 artykułów związanych z tematyką LGBT, z których wszystkie przedstawiają homoseksualność i transpłciowość jako sodomię, chorobę i zboczenie[9]. Podobny ton przyjmuje Radio Maryja, zwłaszcza w poradach udzielanych dzwoniącym do studia słuchaczom. Na przykład, gejowi, od którego po coming oucie odwróciła się rodzina powiedziano, że „rodzice nie mogą pochwalać pewnych niewłaściwych zachowań”[10]. Radio poprzez swoją stronę internetową namawia również do protestów przeciw związkom partnerskim oraz przeciw „oswajaniu dewiacji”, czyli np. emitowaniu seriali, w których pojawiają się i są akceptowani bohaterowie LGBT.

„Gość Niedzielny” na portalu Gosc.pl w 2012 roku opublikował ponad 170 artykułów o tematyce LGBT[11]. W dużej części były one poświęcone „leczeniu homoseksualizmu” oraz jego zgubnym skutkom społecznym, m.in. nawiązując do wykładów Josepha Nicolosiego, który jest zwolennikiem terapii reparatywnych i gościł w Polsce we wrześniu 2012. Podobny wydźwięk ma dwumiesięcznik „Miłujcie się”, wydawany w 12 językach, skierowany do rodzin i młodzieży.

Oddziaływania ruchów skrajnych są zróżnicowane. Obok szerokiej obecności w mediach, stanowiących tzw. czwartą władzę, przekazujących i utrwalających jakieś normy funkcjonowania świata, ważne i wpływowe są inicjatywy polegające na szeroko rozumianej „działalności edukacyjnej” (w istocie jest to działalność propagandowa mająca na celu budowę prawicowego i konserwatywnego elektoratu) oraz agresywny lobbing na rzecz wprowadzenia zmian, krzywdzących i godzących w ideę praw człowieka, czy też na rzecz zablokowania równouprawnienia osób LGBT. Wielką przeszkodą w implementacji legislacji dających ochronę osobom LGBT jest powtarzany przez decydentów argument

8 Źródło: http://wyborcza.pl/1,76842,12049779,_Nasz_Dziennik__z_Uganda_przeciw_gejom.html

9 Źródło: http://www.fronda.pl/szukaj/homoseksualizm/

10 Źródło: http://wiadomosci.dziennik.pl/wydarzenia/artykuły/105408,gej-dzwoni-do-radia-maryja-cos-przerwalo.html

11 Źródło: http://gosc.pl/wyszukaj/wyrazy?q=homoseksualizm&o=0

o „niegotowości" społeczeństwa polskiego oraz oporach, jakie mogliby napotkać decydenci ze strony opinii publicznej. Faktem jednak jest, że tę „niegotowość" i opór wyrażają głównie ruchy skrajne, takie jak opisane wyżej. One też odpowiadają za rozpowszechnianie i utrwalanie w społeczeństwie negatywnych stereotypów i niechętnego ustosunkowania do sprawy LGBT.

Lata 2004 i 2005 pokazały jak bardzo może urosnąć problem mobilizacji sił nacjonalistycznych. Od roku 2011 historia zatacza koło i ruchy skrajne uzyskują większe poparcie niż uprzednio. Przejawia się to nie tylko w liczebności kontrmanifestacji Marszów i Parad Równości, Marszu Patriotów czy Marszu Niepodległości, ale również w aktach przemocy i wandalizmu, które są na ulicach coraz częstsze. Niepokoi niski odsetek wykryć sprawców i brak klasyfikacji przestępstw jako motywowanych nienawiścią ze względu na orientację seksualną czy tożsamość płciową, co wiąże się w wielu przypadkach z bezkarnością. W 2012 roku doszło do wielokrotnych dewastacji i napadów na lokal Fundacji Centra-Kolektyw UFA oraz Stowarzyszenia Lambda Warszawa, których charakter (napisy „cwele, pedały") miał ewidentne podłoże nienawistne. Spotykało się to z następującą reakcją przedstawiciela Komendy Stołecznej Policji: „Bierzemy pod uwagę każdy sposób działania, natomiast moim zdaniem mamy tu do czynienia z wybitnie chuligańskimi wybrykami i szukanie tu drugiego dna nie ma sensu (...)"[12]. Nie padły również zarzuty na nienawistny charakter wandalizmu polegającego na już dwukrotnym spaleniu instalacji tęczy na pl. Zbawiciela w Warszawie. Bezkarność sprawców jest zarówno efektem jak i przyczyną wzrostu siły ruchów skrajnych.

Obecność i bezkarność przejawów przemocy, dyskryminacji i nienawiści w mediach i przestrzeni publicznej przyczynia się do zmniejszania poczucia bezpieczeństwa i akceptacji osób LGBT, a co za tym idzie ich udziału w życiu publicznym. Sytuacja ta stanowi zagrożenie dla demokracji, w której wszyscy obywatele powinni mieć równe prawa i możliwość wyrażania poglądów.

---

12 Źródło: https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&ved=0CDAQFjAA&url=http://forum.gazeta.pl/forum/w,51,140838532,140838532,Lesbijka_non_grata_na_Muranowie_ataki_na_kolektyw.html&ei=jx8RUY6UHcSXtQanuYCAAg&usg=AFQjCNFi9_YPb-Go1gkCFT7l-L-EKbv9Vaw&sig2=qRWXl4eDpHl1Njd8sMVnXw&bvm=bv.41934586,d.Yms

Rekomendacje

Kampania Przeciw Homofobii rekomenduje:

Ministerstwu Sprawiedliwości: poszerzenie katalogu cech chronionych przed przestępstwami z nienawiści o orientację seksualną i tożsamość płciową, zwiększenie zagrożenia karą w wypadku takich przestępstw oraz penalizację mowy nienawiści.

Prokuraturze Generalnej: zwiększanie wrażliwości prokuratorów na sytuacje, w których motywacją sprawcy mogła być orientacja seksualna lub tożsamość płciowa ofiary (w tym okoliczności przestrzenne i czasowe zdarzenia, np. Parady Równości, Marsze Niepodległości itp.) oraz opracowanie wskazówek metodologicznych dotyczących uwzględnienia w postępowaniu prokuratorskim motywacji sprawcy ze względu na orientację seksualną lub tożsamość płciową poszkodowanych osób.

Prokuraturze Generalnej i Ministerstwu Sprawiedliwości: wprowadzenie do statystki dotyczącej postępowań prokuratorskich obowiązku zbierania danych dotyczących motywacji sprawcy.

Ministerstwu Spraw Wewnętrznych i Sejmowi Rzeczpospolitej Polskiej: nowelizację ustawy Prawo o zgromadzeniach o zapisy umożliwiające organizację zgromadzenia lub manifestacji w miejscu i terminie przewidzianym przez organizatora niezależnie od liczby zgłoszonych zgromadzeń, które miałyby się odbyć w tym samym czasie oraz w tych samych miejscach lub na pokrywających się trasach przejścia. Jednocześnie, odpowiednie organy państwowe powinny zapewnić adekwatne bezpieczeństwo uczestnikom zgromadzeń oraz widzom.

Ministerstwu Sprawiedliwości, Ministerstwu Pracy i Polityki Społecznej oraz Sejmowi Rzeczpospolitej Polskiej: nowelizację ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz ustawy Prawo o stowarzyszeniach o zapisy uniemożliwiające funkcjonowanie organizacji, które swoją działalnością odwołują się do totalitarnych metod i praktyk działania nazizmu, faszyzmu i komunizmu, lub których program lub działalność zakłada lub dopuszcza stosowanie przemocy, nawołuje do nienawiści na tle różnic, znieważa grupę ludności albo poszczególną osobę lub nawołuje do naruszenia nietykalności cielesnej

innej osoby z powodu jej przynależności narodowościowej, etnicznej, rasowej, płci, wieku, niepełnosprawności, orientacji seksualnej, tożsamości płciowej, przynależności wyznaniowej albo z powodu jej bezwyznaniowości.

Pozwalamy, żeby na ulicach miast demokratycznych krajów, w imię swobód demokratycznych odbywały się parady nienawiści i nietolerancji. To zły znak. I to nie jest demokracja, bo demokracja nie polega na przyzwoleniu na zło, nawet najmniejsze, bo ono może nie wiadomo kiedy urosnąć.

Marek Edelman

Od kwietnia 2012 r. do kwietnia 2013 r. Stowarzyszenie Otwarta Rzeczpospolita realizuje projekt poświęcony problematyce organizacji i ruchów skrajnych obecnych w demokratycznych państwach i społeczeństwach, finansowany ze środków Trust for Civil Society in Central and Eastern Europe. Podjęcie tej problematyki wydaje się, w świetle obserwowanych w ostatnim czasie wydarzeń, konieczne i coraz bardziej naglące. Aktywność grup skrajnych, radykalnych, posługujących się nie tylko nienawistną retoryką, lecz również podejmujących działania sprzeczne z zasadami i duchem demokracji, narasta w wielu państwach europejskich. Polska nie jest wolna od tej niepokojącej tendencji, a naszym zadaniem i obowiązkiem jest podjęcie jak najszerszych działań na rzecz jej zahamowania. Badania prowadzone w ramach projektu będą zatem w szczególności nastawione na opisanie postaci i skali występowania takich ruchów i organizacji w Polsce oraz w wybranych państwach europejskich, ocenę dotychczasowych metod przeciwdziałania im, jak również określenie sposobów zwiększenia ich skuteczności.

ISBN 978-83-64083-12-9

www.otwarta.org